

مرکز پژوهش‌های مطالعات دریایی

سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتی‌رانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.

سازمان بنادر و دریانوردی

ICOPMAS

بررسی زیست محیطی خوریات خوران منشعب از لاف و خمیر

کاظم خدادادی جوکار

در طی بررسی ۳۹ گروه از آبزیان شامل ماهیان استخوانی و غضروفی، سرپایان و یک نمونه از کیسه تنان شناسایی و ثبت گردید. مطالعات انجام شده نشان داد که از نظر وزنی بیشترین مقدار صید در اردیبهشت و تیرماه حاصل شده ولی از نظر کمیت، تعداد آبزیانی که در ماههای آبان و آذر استحصال شده بیشتر بوده و استنباط می‌گردد در فصل پائیز ماهیان ریز بمراتب از تراکم بیشتری نسبت به سایر فصول سال برخوردار می‌باشند.

همچنین در مدت فوق ۲۳ خانواده از جمعیت ایکتیوپلانکتونی (لارو ماهیان) شناسایی و ثبت گردید. علیرغم تراکم و تنوع بیشتر ایکتیوپلانکتونها در شاخه غربی، اکثر خانواده‌های شناسایی شده بطور مشترک در هر دو انشعاب مشاهده و به ترتیب خانواده‌های Clupeidae، Gobiidae، Scianidae، Leiognathidae، Mugillidae، Cynoglossidae، Sparidae در مقایسه با سایر خانواده‌ها از فراوانی نسبی بیشتری برخوردار بوده‌اند. در مطالعه حاضر در خوریات خوران (انشعاب شرقی و غربی) ۵۴ جنس از پلانکتونهای گیاهی متعلق به دیاتومه‌ها، دینوفلاژله‌ها و سیانوفیسه‌ها شناسایی گردید. بررسی فوق نشان داد دیاتومه‌ها نسبت به دینوفلاژله‌ها و سیانوفیسه‌ها از تراکم بیشتری برخوردار بوده و بطور مشخص از اواخر پائیز بر تراکم آنها افزوده می‌شود، بطوریکه در فصل زمستان (دی و بهمن ماه) به حداکثر تراکم خود می‌رسند.

در مدت یکسال بررسی فصلی در هر دو انشعاب، ۶ جمعیت از گروه ماکروبن‌توزها مورد شناسایی قرار گرفت در انشعاب غربی Bivalvia، Gastropoda، Nematoda و در انشعاب شرقی Polychaeta، Bivalvia و

Crustacea به ترتیب از پراکنش گسترده‌تری در مقایسه با مابقی جمعیتها برخوردار بوده‌اند.

منحنی تغییرات کلروفیل a صعود منحنی را در دو فصل از سال (تابستان و زمستان) نشان می‌دهد، اما در فصل تابستان نقطه اوج منحنی در مقایسه با فصل زمستان در سطح بالاتری قرار دارد بطوریکه حداکثر غلظت کلروفیل a در فصل تابستان $(1 \pm 0.07/2353)$ میلی‌گرم در متر مکعب) و حداقل آن در لایه عمقی در فصل بهار $(0.1673 \pm 1/9781)$ میلی‌گرم در متر مکعب) محاسبه و ثبت گردیده است. با توجه به شدت جریانات کشندی و جریانات دریایی در خوربات خوران، تفاوت قابل ملاحظه‌ای در توزیع افقی عوامل مورد بررسی در ایستگاههای مختلف مشاهده نگردید از طرف دیگر توزیع عمودی شوری، اکسیژن محلول، pH و دمای آب در تمامی ایستگاهها در دو انشعاب با تغییرات اندکی تقریباً یکسان بوده است و استنباط می‌گردد عدم نوسان زیاد تغییرات جوی، عدم بارندگی‌های فصلی باعث شده که عوامل فوق بدون نوسانات زیاد در طول سال برقرار باشد.

رسوبات بستر در دهانه ورودی انشعاب غربی، از رسوبات شنی دانه ریز و در سایر نقاط این انشعاب رسوبات بستر از مواد رسی گلی تشکیل شده است. در بخش شرقی نیز بجز در دهانه انشعاب که از مواد شنی تشکیل شده است، مابقی رسوبات بستر خود را ذرات رسوبی دانه ریز شامل گل و رس تشکیل می‌دهد.

همبستگی مستقیم کربن آلی اکسیدپذیر و لای $(r = 0.79)$ و همچنین رس ($r = 0.79$) دلالت بر نقش اصلی اندازه ذرات رسوبی بستر در نگهداری کربن آلی در بخشهای مختلف خور داشته و معادله رگرسیون محاسبه شده بین کربن آلی اکسید شونده و لای و رس از یک تابع خطی ($P < 0/05$) پیروی می‌کند.

کلید واژه‌ها:

خوربات، خوران، لاف، خمیر، هیدروبیولوژی، زیست محیطی، ترمه خوران، هرمزگان

Environmental Consideration of Creeks Adjacent to Laft & Khamir

Kazem Khodadi Jokar

Abstract

In this study, 39 groups of aquatic species, including bony and cartilaginous fishes, cephalopods and coelenterata were identified and recorded. The analyses depict that the highest amount of fishing in terms of weight occurred in the months of May and July, yet larger numbers of aquatic species were caught in November and December, showing that smaller fishes are more numerous during fall than other seasons. In the above period, 23 families of ichthyoplanktons were identified and recorded. Despite higher variety and density of ichthyoplanktons in the western part, most of the families were observed in both sections, and included leiognathidae, scianidae, gobiidae, clupeidae, sparidae, cynoglossidae and mugillidae as the families with highest numbers. Moreover, 54 genera of herbal planktons such as diatoms, dinoflagellates and cyanophyceae were identified and the analyses point to higher numbers diatoms compared to the other two. Their density increases through fall, which reaches its peak in winter (January and February).

Keywords: environmental considerations, aquatic species, creek, Persian Gulf